Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2025-0000016008

Datum
9 januari 2025

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
RvIG, NVVB, VNG

Bijlage(n)
4

Aan Staatssecretaris
Van DGDOO/DO/Identiteit

nota

Volgende kamerbrief over het reisdocumentenstelsel

Aanleiding
Sinds juni 2022 informeert de Staatssecretaris van BZK de Tweede Kamer regelmatig over de voortgang van maatregelen om fraude en fouten bij de aanvraag en uitgifte van reisdocumenten tegen te gaan. Ook andere relevante ontwikkelingen binnen het reisdocumentendomein worden gemeld. Eind van het jaar worden ook altijd de resultaten van de zelfevaluaties reisdocumenten en Basisregistratie Personen (BRP) met de Kamer gedeeld.

Geadviseerd besluit
- Akkoord op de conceptkamerbrief en het versturen daarvan naar de Tweede Kamer.
- Akkoord op het publiceren van de bijgevoegde rapporten.

Kern
Het Openbare ministerie (OM) en de Rijksrecherche (RR) hebben BZK met bestuurlijke rapportages geïnformeerd over kwetsbaarheden in het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten. Het lukte criminelen om aan echte paspoorten met valse gegevens te komen, via medewerkers afdelingen burgerzaken die daar tegen betaling aan meewerkten.

Er is sindsdien een heel pakket aan maatregelen genomen om paspoortfraude tegen te gaan. De Tweede Kamer is hier via verschillende kamerbrieven over geïnformeerd (november 2022, oktober 2023, juni 2024). Er is toegezegd om eind 2024 weer een voortgangsbrief te sturen. Doordat de afstemming over de aanpak in het programma Verbeteren Reisdocumentenstelsel (VRS) langer duurde wordt deze termijn licht overschreden.

Toelichting
In de vorige brief van 20 juni 2024 is de aanpak langs 5 lijnen toegelicht. Deze structuur wordt in deze brief weer gebruikt om over de laatste ontwikkelingen te informeren:
1. Programma Verbetering technologie reisdocumentenstelsel
2. Overal dezelfde processen en procedures
3. Betrouwbare gegevens
4. Betrouwbaar, kundig en weerbaar personeel
5. Versterking toezicht

Voor sommige maatregelen is aanpassing van wet- en regelgeving noodzakelijk. Daar wordt aan gewerkt.

Het programma VRS loopt al langer en is essentieel om technische verbeteringen voor fraudepreventie mogelijk te maken (bijvoorbeeld afdwingen van functiescheiding en het mogelijk maken van live enrolment). Mede naar aanleiding van het AP-advies over het wetstraject voor VRS, is er de afgelopen periode onderzoek gedaan naar een andere technische voorziening voor de opslag van biometrische gegevens (gezichtsopnames, vingerafdrukken en handtekening). Inmiddels ligt er een ontwerp voor een nieuwe technische voorziening DOBbox (Data Opslag Biometrie-box), waarmee de biometrische gegevens beter kunnen worden beheerd en veilig tussen uitgevende instanties (o.a. gemeenten) kunnen worden uitgewisseld. Deze technische voorziening houdt rekening met het AP-advies en kan naar verwachting binnen de kaders van de huidige wetgeving worden gerealiseerd. Het ontwerp wordt momenteel nader uitgewerkt en de benodigde quality assurance-documenten, waaronder de projectstartarchitectuur en DPIA, worden momenteel opgesteld en getoetst. U ontvangt binnenkort een nota met een nadere toelichting hierover.

Als bijlage bij deze kamerbrief zijn vijf rapporten bijgevoegd ter openbaarmaking:

- De resultaten van impactanalyses, opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze zijn in opdracht gegeven naar aanleiding van voorgenomen maatregelen: verplichte VOG en aangescherpte functiescheiding.
- De resultaten van de verplichte, jaarlijkse zelfevaluaties, voor reisdocumenten en de BRP. Deze zijn opgesteld door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG).
- Het eindrapport van het onderzoek naar de startkwalificatie voor medewerkers betrokken bij aanvraag en uitgifte van reisdocumenten. Dat onderzoek is uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB).

Met het aanbieden van de rapporten als bijlage van de kamerbrief voldoen we aan de verplichting om onderzoeksrapporten te publiceren.

Politieke context
Geen bijzonderheden. De Kamer heeft tot nu toe geen vragen gesteld of opmerkingen gehad n.a.v. de voorgaande kamerbrieven.

Financiële/juridische overwegingen
BZK stelt nog tot eind 2025 €2 miljoen per jaar beschikbaar voor het financieren van het programma met maatregelen tegen fraude en fouten. Het programma VRS beschikt over een eigen budget en een andere doorlooptijd.

Maatregelen die tot taakverzwaring bij gemeenten leiden zullen altijd leiden tot een verplichting van BZK om voor passende financiering te zorgen conform de financiële-verhoudingswet. De deelprojecten verplichte VOG en verplichte certificering kunnen hiermee te maken krijgen afhankelijk van de gekozen invulling daarvan. Uit de impactanalyse VOG van de VNG blijkt dat gemeenten ca. €250.000 per jaar extra nodig zullen hebben om de herhaalaanvraag van een VOG, incl. administratie, te bekostigen.

Krachtenveld
De uitvoering van de Paspoortwet is verdeeld over diverse uitgevende instanties, waaronder gemeenten, buitenlandse ambassades, Koninklijke Marechaussee en de Caribische landen. Veranderingen in de wet- en regelgeving vergen goede afstemming. VNG en NVVB vertegenwoordigen de belangen van gemeenten en zijn belangrijke partners om maatregelen uit te werken en op uitvoerbaarheid te toetsen.

Min J&V heeft veel belang bij het bestrijden van ondermijning. Het Openbaar ministerie heeft een aantal bestuurlijke signalen aan BZK gestuurd in verband met paspoortfraude. Bovendien is een aantal gemeenteambtenaren veroordeeld voor het frauduleus verstrekken van paspoorten aan criminelen. Na aanvankelijke kritiek op de lange doorlooptijd en gekozen oplossingen (bijvoorbeeld geen VOG-Politiegegevens maar de ´gewone´ VOG) zijn zij in inmiddels positief over de aanpak. We zijn goed in gesprek met de Rijksrecherche en MinJenV en geven toelichting op beleidskeuzes en dilemma's. Dit heeft geleid tot begrip en waardering.

Communicatie
Onderdeel van het maatregelenpakket is communicatie met de doelgroep via het programma ¨Samen Scherp¨ (https://www.rvig.nl/samenscherp).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
n.v.t.

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Concept kamerbrief	publiceren
2	Rapporten RvIG over de zelfevaluaties BRP en reisdocumenten	publiceren
3	Impactanalyses VNG voor functiescheiding en VOG	publiceren
4	Eindrapport startkwalificatie	publiceren